

Tips voor gemeenschappen

Eigenaarschap

Stel je bij alle ontwikkelingen die op je af komen de vraag: 'Wie is de eigenaar van dit onderwerp of deze ontwikkeling? Dit helpt je om onderscheid te maken tussen 'wat van ons is' en 'wat van de gemeente, de politiek of een maatschappelijke organisatie is'. Als er geen collectief belang is, laat het dan aan de gemeente (of andere partner) over.

Identiteit

Het wij-gevoel komt voort uit de gezamenlijke liefde voor de plek, de historie, het erfgoed, het mooie gebied waarin je woont en leeft. Dat is een sterk fundament waar je samen verder op kunt bouwen. Het onderstreept ook dat elk dorp uniek is. En dat alle verschillende onderdelen van het dorp met elkaar samenhangen: het verenigingsleven, de economische en sociale voorzieningen, de cultuur, het landschap enzovoort.

Doe Het Samen

Blijf altijd investeren in de samenwerking, want zo groeit gemeenschapskracht. Koester het vertrouwen in elkaar. Ken je medebewoners, hun kennis, kwaliteiten en creativiteit. Heb lef en durf aan de slag te gaan, ook als je nog niet alles weet. Vier je successen!

Blijf aan tafel met de gemeente en andere partners, probeer elkaars keuzes te begrijpen. Zoek samen naar de ruimte om het beste voor het dorp/de wijk te bereiken. Laat je niet afschrikken door regels, want die kunnen veranderen.

Iedereen Praat Mee

Vraag je als gemeenschap steeds af of je écht in verbinding bent met het dorp/de wijk. Ben aanspreekbaar, organiseer voor- én tegenspraak (sta open voor andere meningen), sluit niemand uit en laat iedereen in hun waarde. Iedereen mag het zeggen, maar niemand is de baas. Betrek altijd zoveel mogelijk heel het dorp, met de beste communicatiekanalen en zo concreet mogelijk. Spreek inwoners aan op hun wensen én talenten. Dat geldt ook voor je rol als dorpsbelangenorganisatie. Stel jezelf de vraag: namens wie spreek je?

Goed Geld

Om een initiatief te realiseren is vaak geld nodig. Er zijn veel mogelijkheden: (gemeentelijke) subsidies, fondsen, geld van de gemeenschap (crowdfunding) enzovoort. Denk ook na over hoe je initiatief zichzelf kan bedruipen, zodat je ook na afloop van de subsidieperiode verder kunt. Als je als dorp eigen financieringsbronnen ontwikkelt, ben je minder afhankelijk van anderen. Een eerste (klein) succes blijkt vaak een vliegwiel voor latere grotere projecten.

Hoe Organiseer Je Je Als Dorp

Om een betrouwbare gesprekspartner voor anderen te zijn is het van belang je te organiseren. Dat kan op vele manieren, bijvoorbeeld als stichting, vereniging of (dorps-)coöperatie. Elke vorm heeft voor- en nadelen. Kies de vorm die bij jullie gemeenschap past en durf die weer aan te passen als dat beter is. Een dorpsondersteuner, die aangestuurd wordt door het dorp, kan een belangrijke rol hebben om de lijnen in het dorp met elkaar te verbinden.

Volhouden

Gemeenschapskracht bouwen vraagt om een lange adem. Om de koers scherp te houden helpt het om te werken vanuit een visie op de toekomst: Hoe willen we dat ons dorp of onze wijk er over 10 of 20 jaar uitziet? Dit kun je vastleggen in een Dorpsvisie of Dorpsagenda.

Geniet van de kleine stappen en vier successen, want dat smaakt naar meer. Hou rekening met tegenvallers, want die horen er ook bij. Juist dan is het zaak om elkaar vast te houden. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend. Ben trots op je vrijwilligers, geef vaak schouderklopjes, heb ook oog voor de grenzen aan vrijwilligerswerk. Zoek verbinding met jongeren en koester de nieuwkomers. Zij voegen juist nieuwe creativiteit en impulsen toe.

Je Bent Niet Alleen

Op alle plekken in Nederland zetten inwoners zich actief in voor hun gemeenschap. Er is al veel kennis en ervaring opgebouwd. Je bent dus niet alleen. De provinciale verenigingen voor kleine kernen bundelen al die expertise en stellen die graag beschikbaar. Hun Kleine Kernen Spel kan je helpen bij het nadenken over de rol die je wil nemen als Dorpsoverleg. Een vernieuwde versie hiervan is in de maak.

Er zijn meer plekken waar je kennis op kunt halen, zoals bij je eigen gemeente. Ga zeker eens op bezoek bij een ander dorp waar ze met soortgelijke vraagstukken aan de slag zijn. Alleen ga je sneller, samen kom je verder.

Tips voor gemeente(raden)

Eigenaarschap

Stel je bij alle (beleids-)ontwikkelingen de vraag: 'Wie is de eigenaar van dit onderwerp of deze ontwikkeling? Dit helpt je om onderscheid te maken tussen wat 'wat van de gemeente is' en 'wat van de gemeenschap is'. Kies als gemeente daarbij de passende rol.

Identiteit

Het wij-gevoel van een dorp komt voort uit de gezamenlijke liefde voor de plek waar gewoond en geleefd wordt, het erfgoed, het verenigingsleven en de voorzieningen. Het onderstreept dat elk dorp uniek is en veel waarde hecht aan de eigen identiteit. Vanuit het gelijkheidsbeginsel benaderen gemeenten hun dorpen allemaal gelijk. Gelijk hoeft niet te betekenen: 'op dezelfde manier'. Durf onderscheid te maken en maatwerk te bieden, passend bij het unieke karakter van elk dorp.

Doe het samen

Blijf altijd investeren in de samenwerking, want zo groeit gemeenschapskracht. Gemeenschappen zijn niet meer dan afnemers van overheidsbeleid, ze geven zelf vorm aan hun toekomst. Koester het vertrouwen in elkaar. Ondersteun de eigen rol die de gemeenschap heeft en zoek samen naar de ruimte om het beste voor het dorp/de wijk te bereiken. Ook letterlijk, ga vaker de dorpen in. Het vraagt om een betrokken én tegelijkertijd terughoudende rol.

Iedereen Praat Mee

Wees positief kritisch over de vraag of een inwonersinitiatief/dorpsbelangenorganisatie voldoende in verbinding is met het dorp/de wijk. Denk met hen mee om hier invulling aan te geven. Het goede gesprek met het dorp kan op veel manieren vorm krijgen. Praat met inwoners en niet over inwoners. Schiet niet door in de simpele vraag naar de representativiteit.

Goed Geld

Om een initiatief te realiseren is vaak geld nodig. Gemeenten kunnen daarin ondersteunen met subsidies en met goede informatie over financieringsbronnen. Denk daarin mee met het inwonersinitiatief om de financiering duurzaam te maken (korte en lange termijn). Bij subsidie hoort ook verantwoording afleggen. Maak dat niet te ingewikkeld en ga uit van vertrouwen. Initiatieven zijn graag bereid om hun verhaal te vertellen, zoek naar vormen van verantwoording die bij het initiatief passen.

Hoe Organiseer Je Je Als Gemeente

Richt als gemeente het werk en de organisatie in op de dynamiek van de leefwereld. Die is minder eenvormig en dus minder 'overzichtelijk' dan de manier waarop de gemeente werkt. Hanteer doelregels in plaats van uitvoeringsregels. Inwoners bekijken een probleem integraal en zoeken hun eigen weg naar het afgesproken doel. Organiseer dat inwonersinitiatieven hun weg kunnen vinden in de gemeentelijke organisatie. Stel dorpscontactambtenaren aan voor het maken van de noodzakelijke verbindingen en geef hen ruimte en mandaat. Stel financiering beschikbaar voor een dorpsondersteuner of dorpsverbinder, die werkt onder regie van het dorp.

Volhouden

Inwonersinitiatieven werken bijna uitsluitend met vrijwilligers. Die voelen zich sterk verantwoordelijk voor hun gemeenschap en zetten zich daar met alle energie voor in. Tijd van vrijwilligers is kostbaar. Geef vaak schouderklopjes, heb oog voor de grenzen aan vrijwilligerswerk. Zorg voor goede ondersteuning, bijvoorbeeld met een vrijwilligersverzekering.

Bewaak je eigen grenzen qua tijd en energie, inwoners begrijpen dat zelf ook goed.

Je Bent Niet Alleen (als raadslid)

Daar waar je de kracht van gemeenschappen als uitgangspunt neemt moet het niet gaan over de verdeling van macht tussen raad en college, of over politieke verschillen, maar over de vraag hoe je gezamenlijk kunt aansluiten op de kracht van de gemeenschap.